

Čebelarjeva opravila v juniju

Tomaž Granda (tomaz_granda@hotmail.com)

V juniju ponavadi nastopi še zadnja obilnejša čebelja paša na območju Slovenskih goric. Čeprav ta nastopi v obdobju običajno najstabilnejšega vremena, je v zadnjih letih vprašljiva. Sam si v uspeh štejem, če s protirojilnimi ukrepi uspešno preprečim rojenje čebel ter posledično obnavljam satje, povečujem število rezervnih družin (narejencev) in točim med ter smukam cvetni prah.

Čebelarjeva opravila v tem mesecu bom začel z opisom ureditve čebelje družine po robinijevi (pogovorno akacijevi) paši, saj se posledice posegov čebelarja odražajo tudi v mesecu juniju. Posegi dolgoročno omogočajo velik izkoristek zadnje paše, obnovo satja ter spopad z varjami po zadnjem točenju. Kakšen teden po točenju medu robinije opravim pregled, pri čemer pri gospodarskih družinah odvezam matice in večino odkrite zalege ter iz njih naredim rezervne družine. Ker v družini zmanjšam količino odkrite zalege, se obremenitev čebel z njeno oskrbo zmanjša, kar se odrazi v manjši dnevni porabi. Na podlagi lastnosti, kot sta strnjenost zalege in donos, se odločim, če bom matico uporabil v rezervni družini. Če je matica stara več kot dve leti, jo uničim, saj potrebujem v vseh družinah vitalne matice. Odvzete sate nadomestim s satnimi osnovami. V plodišču imam tako le pokrito zalego, poleg katere pustim tudi sat z nekaj enodnevnih zalege, ki ga posebej označim. Iz te zalege bodo čebele potegnile matičnike, ki bodo že od začetka razvoja oskrbovani z matičnim mlečkom. Nekje v roku 8–10 dni (odvisno od vremena in mojega časa) ponovno pregledam družino, le zato, da podrem matičnike (obdržim le enega). Nekje 25–28 dni po odvzetju matice bi se nova matica že morala oprašiti. Če ugotovim, da matice v panju ni (odsotnost enodnevnih zalege), začnem ukrepe preprečitve nastanka trotovske družine. To vključuje dodajanje enodnevnih zalege/matičnika ali oplojene matice. V tem času se tudi zadnja paša že počasi končuje, zato se pripravim na točenje medu. Za točenje izberem sate, kjer je več kot polovica površine pokrita z voščenimi pokrovc. Pri manj polnih satih opravim test s trkom po satu: če iz njega padejo kapljice, med še ni zrel. Iz panja tako iztočim med iz medišča, ker so pašni viri v okolju že izčrpani in je cvetočih rastlin relativno malo. Treba je biti pazljiv, da sami ne sprožimo ropov med družinami. Priporočljivo je vračanje iztočenega satja v večernih urah. Prav tako lahko pri šibkejših družinah, ali pa kar vseh, pripremo žrela. Več o takšnem načinu čebelarjenja si lahko preberete v knjigi *Moja čebelarska praksa* avtorja Boštjana Noča, ki je bila zame osnova za takšen ukrep.

Sicer sem metodo prilagodil glede na pašne vire v svoji okolici in časovne okvire, ki so mi na voljo.

Po zadnjem točenju, preden vrnem iztočeno satje v medišče, opravim tudi enkratno zdravljenje čebelje družine, ker v panjih ni prisotne pokrite zalege. Pomembno je, da se zdravljenje opravi, še preden je zalega nove matice pokrita. Vse varoje so do takrat na čebelah, učinkovitost zdravljenja pa je posledično velika.

Zadnja junijska paša je na mojem območju sestavljena pretežno iz pravega kostanja (*Castanea sativa*) in malolistne lipe (*Tillia cordata*) zaradi približno enakomernega razmerja števila obeh rastlin. Kostanj je zelo občutljiv na padavine, saj so cvetovi odprti in izpostavljeni vodnim kapljicam, ki cvetove sperejo ali celo poškodujejo, po drugi strani pa ima malolistna lipa – lipovec – cvetove zaščitene s cvetnimi listi, zato bolje prenese možne poletne nalive. Ugotavljam, da je izkoriščanje paše odvisno predvsem od vremenskih vplivov in padavin v času cvetenja, kar se odraža tudi pri lastnostih iztočenega medu. Če prevladuje lipov med, je ta že po barvi svetlejši, aroma je sveža, spominja na lipovo cvetje, zelišča, sveže orehe in mentol. Na drugi strani kostanjev med takoj prepoznam po intenzivnem vonju in izrazito temni barvi. V okusu prevladuje grenkoba, nekoliko grenka aroma pa spominja na dim in zažagan sladkor in hkrati pusti močan dolgo obstojen pookus. V primerjavi z lipovim medom ima kostanjev večjo vsebnost cvetnega prahu. V podobnem času kot cvetenje se na listih lipe in lipovca začne pojavljati lipova mana. Izločajo jo ušice, ki srkajo drevesne sokove. Na tej točki bi želel poudariti tudi problematiko nepoznavanja oz. ločitve dveh avtohtonih vrst lipe. Malolistna lipa – pogovorno lipovec – je v mešanih gozdovih v Sloveniji mnogo pogostejša kot velikolistna lipa – pogovorno lipa (*Tillia plathyphyllos*). Lipovec ima v primerjavi z lipo več cvetnih nastavkov, tudi do 15 na socvetje, medtem ko ima lipa navadno v socvetju le po tri cvetove. Tudi čas cvetenja lipe je približno dva tedna zgodnejši kot pri lipovcu. Po listih ju zlahka ločimo, saj so listi lipovca manjši ter imajo v listnem peclju rjave dlačice, medtem ko so listi lipe relativno veliki in imajo v peclju bele dlačice.

Če medenja ni, sem pozoren na zaloge medu pri družinah, ki jih po potrebi dokrmim. Krmljenje obvezno izvajam v mraku ali deževnem vremenu. Zaradi začetka pomanjkanja paše in hrane pri čebeljih družinah se v tem času izrazito poveča možnost čebeljega rop.

Novice iz Apimondie

V začetku meseca maja sta predstavnik organizacije Apimondia obiskala Kenijo. Srečala sta se s predstavniki vlade, državnih inštitutov, raziskovalci, predstavniki različnih fundacij in čebelarji.

Namen srečanja je bil seznanitev s trenutnim stanjem čebelarstva v Keniji in s tem, na kakšen način jim lahko pri nadaljnjem razvoju pomaga mednarodna čebelarska organizacija Apimondia. Na štiriurnem sestanku so predstavniki iz Kenije predstavili čebelarstvo in velik potencial, ki ga ima država na tem področju.

Med drugim so sporočili, da ima Kenija potencial, da proizvede 100.000 ton medu – poraba obsega 40.000 ton – ter da proizvedejo le 20.000 ton medu. Tako imajo velik potencial za proizvodnjo in izvoz medu, trenutno pa ga veliko uvozijo. Trenutno imajo 1,3 milijona čebeljih družin, med katerimi jih je 800.000 v njihovih lokalnih panjih (top bar). LR-panj je prisoten le v 10 %. Na sestanku sta predstavnika

Apimondie predstavila možnosti, na kakšen način bi bilo mogoče povečati proizvodnjo, poleg tega sta odgovorila na ogromno vprašanj prisotnih na različne teme, povezane s čebelarstvom.

V mesecu maju je po petih letih ponovno potekal sestanek izvršnega odbora Apimondie v fizični obliki.

Člani smo se med 17. in 20.

majem sestali v Rimu, kjer je sedež organizacije. Prvi dan smo sodelovali na dogodku: Biosecurity and Sustainability for modern beekeeping (Biološka varnost in trajnost za sodobno čebelarstvo), ki je bil posvečen letošnjemu

praznovanju svetovnega dne čebel. Dogodek je bil rezultat sodelovanja organizacije FAO, Apimondie in inštituta IZSLT. Organiziran je bil znotraj predsednikovega območja Italije, ki obsega 60 km² na JZ Rima. Na dogodku so bili predstavljeni trenutni projekti v čebelarstvu v EU ter njihovi delni rezultati. Ob dogodku je bil dogovorjen tudi sporazum (MoU) med Apimondio in FAO o

prihodnjem triletnem sodelovanju na področju čebelarstva. Naslednja dva dneva smo predstavniki usklajevali cilje ter strategijo organizacije ter se posvečali organizaciji naslednjega kongresa Apimondie, ki bo naslednje leto na Danskem. Med drugim smo se dogovorili o ceniku za udeležbo na kongresu in o ceniku razstavnega prostora. Člani izvršnega odbora so tudi poročali, da je mogoče čutiti velik interes evropskih podjetij, da se udeležijo razstave ApiEXPO, in da je velika verjetnost, da bo razstavn prostor premajhen oz. razprodan. V maju je izšel tudi informativni film o opravljanju, ki je plod sodelovanja Apimondie ter nacionalne univerze v Argentini. Dosegljiv je na QR-kodi.

Aktualne informacije o organizaciji Apimondia lahko spremljate na spletni strani: <https://www.apimondia.org>.

Dr. Peter Kozmus,
podpredsednik Apimondie

Mednarodni forum »Čebele za ljudi, planet in mir«

V sredo, 22. maja 2024 smo se predstavniki Čebelarske zveze Slovenije na povabilo Organizacije združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), v Ljubljani udeležili mednarodnega foruma »Čebele za ljudi, planet in mir«, kjer smo aktivno sodelovali na različnih tematskih sejah skupaj z drugimi predstavniki iz različnih držav sveta. Oblikovana so bila priporočila za nadaljnje ukrepanje na področju čebelarstva in opravljanja pri kreiranju nadaljnjih politik.

Čebelarska zveza Slovenije

